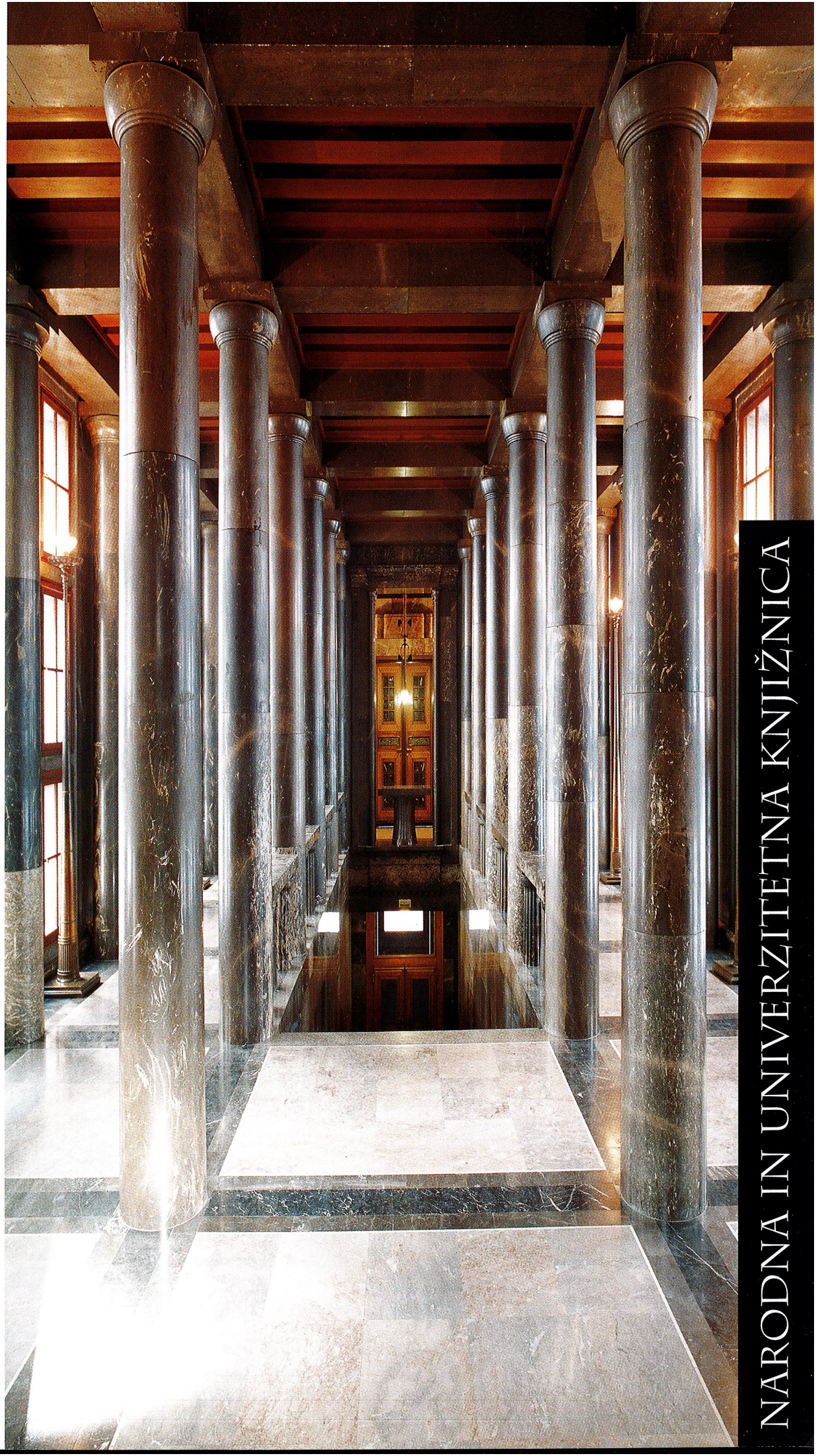

KNJIŽNIČARŠKE NOVICE

LJUBLJANA

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

430306

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

september 2005

Knjižničarske novice 15(2005)9
ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*
Turjaška 1
1000 Ljubljana
telefon (01) 2001 172, 2001 176, 2001 110
<http://www.nuk.uni-lj.si/>

Za knjižnico: *mag. Lenart Šetinc*
Odgovorna urednica: *Barbara Bračič Fabjančič*
Uredniški odbor: *dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*
Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*
Tisk: Tiskarna Littera picta, d.o.o.

Naklada: 400 izvodov. Naročnino, naročila in odpovedi pošiljajte pisno do 15. januarja za tekoče leto na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za »Knjižničarske novice«, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: knjiznicarske-novice@nuk.uni-lj.si

MEDNARODNA SREČANJA

STRATEŠKE IZBIRE V AKADEMSKIH KNJIŽNICAH

Konferenca LIBER (Ligue des
Bibliothèques Européennes de
Recherche)

Groningen, Nizozemska
5. do 9 julij 2005

Konferenca LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche) je potekala v prostorih Univerze Groningen na Nizozemskem od 5. do 9. julija 2005. Groningen je največje mesto severne Nizozemske s 170.000 prebivalci in ima dolgo akademsko tradicijo. Univerza Groningen je bila ustanovljena leta 1614. Že v prvih letih njenega delovanja je bilo 50% študentov in profesorjev iz drugih držav, 50% pa iz Nizozemske. Prvi rektor Univerze Groningen je bil Ubbo Emmius in je prišel iz severozahodne Nemčije. Groningen je drugo najstarejše univerzitetno mesto na Nizozemskem za mestom Utrecht. Univerzitetno knjižnico Groningen sestavljajo Centralna univerzitetna knjižnica in fakulteten knjižnice. Na mestu, kjer stoji nova centralna univerzitetna knjižnica je bila pred 390 let zgrajena prva knjižnica ustanove Academia Groningana. Univerzitetna knjižnica Groningen ima 2.400.000 knjig in revij, od katerih jih 1.500.000 hranijo v Centralni univerzitetni knjižnici. V Centralni univerzitetni knjižnici je tudi večje število čitalnic in temeljne zbirke knjig z vseh znanstvenih področij, ki so zanimiva za Univerzo Groningen. V čitalnicah je 1.600 študijskih mest za uporabnike. Uporabnikom so za individualno delo na voljo tudi manjše študijske sobe. V elektronski knjižnici, ki je locirana v

prvem nadstropju je uporabnikom na voljo sto delovnih mest z računalniško opremo, ki so namenjena za poizvedovanje v katalogih in zbirkah podatkov v obliki CD-ROM ter na internetu.

Knjižnica Fakultete za umetnost obsega 120.000 enot knjižničnega gradiva. Uporabnikom je na voljo 250 študijskih mest, med katerimi jih ima večina računalniško opremo in povezavo z internetom.

Knjižnica Pravne fakultete obsega 67.000 enot knjižničnega gradiva. 24 študijskih mest ima računalniško opremo. Zbirke obsegajo nizozemsko pravo, evropsko pravo, kriminologijo in civilno pravo. Evropski dokumentacijski center (EDC) je integrirani del knjižnice in obsega specialno zbirko uradnih publikacij Evropske unije.

Centralna medicinska knjižnica ima prostore v Univerzitetnem medicinskem centru, ki nudi pacientom osnovne zdravstvene storitve kot tudi vrhunske specialistične storitve, med katerimi so transplantacija organov, nevrokirurgija, neonatologija, klinična genetika. V centru izvajajo vse medicinske dejavnosti in izobraževalne programe. Center obsega konglomerat najsodobnejše zgrajenih in opremljenih stavb, ki jih povezujejo številna sprehajališča pod enotno stekleno streho. Centralna medicinska knjižnica omogoča medicinskemu osebju, profesorjem in študentom dostop do podatkovnih zbirk s polnimi besedili, dostop do biomedicinskih podatkovnih zbirk, analizo citiranosti, dobavo dokumentov, izobraževalne tečaje, informacije o novem knjižničnem gradivu, pregled informacijskih virov s področja medicine in zdravstvene nege na internetu.

Knjižnica Fakultete vedenjskih in družbenih ved obsega 80.000 enot knjižničnega gradiva, 500 naslovov revij

in 8.300 doktorskih disertacij ter raziskovalnih poročil. Obsega zbirke s področja psihologije, sociologije, pedagogike, umetne inteligence. Ima tudi bogato zbirko zgodovine psihologije in pedagogike na Nizozemskem.

Knjižnica Filozofske fakultete obsega 10.000 enot knjižničnega gradiva in 90 naslovov revij, ki so večinoma v tiskani obliki. Knjižnica je namenjena pretežno uporabnikom treh oddelkov fakultete in sicer zgodovine filozofije, praktične filozofije in teoretične filozofije. Knjižnica ima prostore v srednjeveški stavbi, h kateri so dogradili prizidek in celoto sodobno opremili z računalniškimi delovnimi postajami in policami za tri temeljne zbirke v prostem pristopu.

Knjižnica Fakultete za ekonomske in organizacijske vede obsega 75.000 enot knjižničnega gradiva in 2.200 naslovov revij v elektronski in tiskani obliki. Uporabnikom nudi dostop do različnih katalogov in elektronskih podatkovnih zbirk, dobavo dokumentov, izobraževalne tečaje, 250 študijskih mest, od katerih jih je 30 opremljenih z računalniki. Knjižnica ima poleg zbirk s področja ekonomije, managementa in organizacije tudi zbirke s področja znanosti o vesolju, matematike in računalništva. Knjižnica ima prostore v pritličju desetnadstropne stavbe znanstvenega kampusa Zernike.

Konference Liber se je udeležilo 220 udeležencev iz 31 držav, med katerimi so bile Belgija, Bolgarija, Kanada, Hrvaška, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Gana, Madžarska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Malta, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Rusija, Srbija in Črna gora, Slovaška, Slovenija, Španija, Švedska, Švica, Turčija, Velika Britanija in Združene države Amerike. 30 udeležencev je bilo iz nacionalnih knjižnic, 122 iz univerzitetnih knjižnic, 3 iz fakultetnih knjižnic, 4 iz drugih knjižnic (državnih, splošnih in specialnih) in 61 iz

drugih ustanov (informacijskih servisov, inštitutov, založb, izobraževalnih ustanov za bibliotekarstvo in informacijske vede, bibliotekarskih združenj). Slovenijo smo zastopali predstavniki Inštituta informacijskih znanosti in Univerzitetne knjižnice Maribor.

V uvodnem svečanem predavanju je predsednik Komisije za knjižnice Univerze Groningen in profesor nevrologije na tej univerzi dr. Gert Holstege vzpostavil povezavo med nevrologijo in bibliotekarstvom. Uvodoma je obrazložil strukturo človeških možganov ter jo primerjal s strukturo pri nekaterih živalskih vrstah. Poudaril je, da se je pojavila potreba po zapisih znanja na zunanjih medijih (glinaste ploščice, zvitki papirusa, rokopisne knjige, tiskane knjige, računalniki) takrat, ko spominski deli človeških možganov niso več zadoščali za hrambo znanja. Ker so knjižnice ustanove, ki zagotavljajo dostopnost do znanja v zapisani obliki, meni, da obstaja tesna povezava med njimi in nevrologijo. Z naglim razvojem medicinskih disciplin, med njimi tudi nevrologije, pa postajajo knjižnice s svojimi elektronskimi zbirkami podatkov s polnimi besedili vse bolj potrebne zdravnikom kot njihovim uporabnikom.

Na konferenci smo se seznanili z naslednjimi tematskimi sklopi: strateški in tehnični razvoj pri hranjenju zbirk, raziskave na področju konzervatorstva, nadomestne metode pri ohranjanju dokumentov, evropske kooperacije na področju zbirk, vloga tehnologije pri strateških odločitvah, strateško razmišljanje, sodelovanje pri managementu zbirk, predstavitve dejavnosti nizozemskih knjižnic. Poleg tega smo se na predkonferenci seznanili s spremembami v organizaciji univerzitetnih knjižnic. Sestale so se tudi sekcija za zagotavljanje dostopnosti, sekcija za razvoj zbirk, sekcija za zaščito in ohranjanje knjižničnega gradiva in

sekcija za knjižnični management. Nekatero izmed sekcij so organizirale tudi posebne tematske delavnice.

V okviru tematskega sklopa strateški in tehnični razvoj pri hranjenju zbirk je bil zanimiv referat predstavnice Britanske knjižnice, ki je predstavila strateški razvoj pri hranjenju zbirk v knjižnicah in arhivih iz arhitekturnega, tehničnega in političnega vidika. Obrazložila je projekte Britanske knjižnice za ureditev prostorov za hranjenje gradiva in delovanje novega centra za konzervatorstvo ter uvajanje nove tehnologije uporabe robotov pri skeniranju. Predstavnik knjižnice Univerze Oxford je predstavil strateški management knjižnične dejavnosti, ki poteka v sistemu knjižnic, ki so razpršene po vsem univerzitetnem kampusu. Razložil je, kako so do tedaj avtonomne knjižnice povezali v enotni okvir managementa.

V okviru tematskega sklopa raziskave na področju konzervatorstva je predstavnik Nacionalnega arhiva Švedske podal pregled nad pomembnimi raziskovalnimi projekti pri konzervaciji zbirk. Znanstveno raziskovanje na področju konzervatorstva papirja so pričeli že v štiridesetih letih dvajsetega stoletja, popolnoma pa je zaživelo v osemdesetih. Raziskovalni programi postajajo vse bolj kompleksni in se poglobljajo v kemične in fizikalne vidike razkroja papirja. Rezultate raziskav pa postopoma vključujejo v vsakodnevno delo knjižnic in arhivov.

V okviru tematskega sklopa nadomestne metode pri ohranjanju dokumentov je predstavnica Univerze Michigan predstavila razvoj nadomestnih metod v knjižnicah, ki so povezane v konzorcij ARL (Association of Research Libraries). Konzorcij povezuje 123 knjižnic v Združenih državah Amerike in Kanadi. Knjižnice v okviru konzorcija so sprejele dogovor o digitalizaciji gradiva kot opciji ohranjanja gradiva. Projekt digitalizacije gradiva v članicah konzorcija financira

Zvezna agencija Združenih držav Amerike. Predstavnik Kraljeve knjižnice iz Den Haaga je razložil razvoj nadomestnih metod ohranjanja knjižničnega gradiva, med katerim so najpogostejše skeniranje, računalniški izpis na mikrofilmu, skeniranje mikrofilmov, metoda »gammavalue«, metoda »methylene test« in metoda CAMF. Opisal je projekt skeniranje, v okviru katerega so izbrali fotografije iz otroških knjig. Prikazal je tudi prizadevanja za definiranje standardne kvalitete skeniranja mikrofilmov. »Gammavalue« je metoda, ki poudarja kakovost gostote, resolucije in osvetlitve pri prenosu mikrofilmov na druge medije. Obrazložil je tudi rezultate projekta »Cellulose Acetate Microfilm Form« (CAMF), ki je bil zaključen maja 2005 v Britanski knjižnici. Predstavnik odbora za znanost in tehnologijo v Britanskem parlamentu je v svojem prispevku razmišljal o pomenu znanstvenih publikacij. Naloga Odbora za znanost in tehnologijo je nadzor nad delom in porabo sredstev Urada za znanost in tehnologijo. Odbor je leta 2004 izdal publikacijo z naslovom »Znanstvene publikacije – dostopne vsem?«. Publikacija daje pregled trga znanstvenih publikacij z vidika založnikov, knjižničarjev in uporabnikov. Odbor je v publikaciji predlagal, da naj Britanski parlament pomaga koordinirati in financirati ustanovitev mreže repozitorijev ter da bi naj raziskovalci, ki so financirani iz javnih sredstev obvezno oddali po eno kopijo raziskovalnega dela v to mrežo. Predstavnica IBM iz Frankfurta je predstavila sistem za digitalne zbirke in repozitorije. IBM ima več kot dvajset let izkušenj na področju upravljanja dokumentov in digitalnih repozitorijev. Vrsto let so razvijali programsko opremo za varovanje kulturne dediščine in cilj projekta »Digital Information Archiving System« je zagotoviti dolgoročno dostopnost do digitalnih podatkov.

V okviru tematskega sklopa evropske kooperacije na področju zbirk je predstavnica OCLC PICA opisala Register digitalnih zapisov, ki ga je razvil OCLC ter možnosti sodelovanja z evropskimi knjižnicami na tem področju. Predstavnic Univerzitetne knjižnice iz Bruslja je poročala o raziskavi, ki jo je financirala Evropska komisija in izvedla Univerza v Bruslju v sodelovanju z Univerzo Toulouse. V raziskavi so sodelovali ekonomisti, informatiki in knjižničarji. Cilj raziskave je ugotoviti dogajanje na trgu znanstvenih publikacij z vidika vseh udeležencev ter konkurenčne politike. Predstavnic Ekonomske šole iz Londona je obrazložila razvoj elektronskih storitev za raziskovalce na področju ekonomije. Podala je razloge za nastanek konzorcija Nereus na pobudo Evropske komisije. V konzorciju sodeluje deset članic iz šestih držav. Prvi cilj konzorcija je bil izgradnja skupnega portala in ekonomskega repozitorija. Predstavnik Univerze Glasgow je podal pregled nad oblikovanjem repozitorijev v Veliki Britaniji in nekaterih drugih državah Evrope. V Glasgowu so razvili model repozitorija, ki obsega publikacije, sivo literaturo in disertacije. Predstavnik Univerzitetne knjižnice Utrecht je obrazložil projekt DARLIN. Cilj projekta je oblikovati trajni arhiv Nizozemskih publikacij s področja bibliotekarstva in informacijskih znanosti. V projektu sodelujejo poleg Univerzitetne knjižnice Utrecht tudi Univerza Amsterdam in Inštitut za medije in informacijski management. Predlagal je, da bi po vzoru DARLIN oblikovali Evropski repozitorij za področje bibliotekarstva in informacijskih znanosti. Predstavnik ProQuest je pojasnil projekt DART – Evropa. Cilj projekta je oblikovanje evropskega portala za raziskovalna poročila o rezultatih raziskav evropskih ustanov. Sodelujočim ustanovam in državam omogoča DART oblikovanje infrastrukture za repozitorije.

V okviru tematskega sklopa vloga tehnologije pri strateških odločitvah je predstavnic nacionalne knjižnice Francije predstavila definiranje in izgradnjo sistema za odločanje. Povedala je, da je knjižnica v fazi uvajanja novega sistema odločanja s pomočjo zunanjih svetovalcev. Cilj projekta je vrednotenje aktivnosti in nato porazdelitev odgovornosti. Pri vrednotenju aktivnosti bodo uporabili številne operativne podatke z različnih področij (uporabniki, nabava, obdelava gradiva itd.). Sistem za odločanje bo omogočil dostop do podatkov iz različnih virov ter njihovo povezovanje skladno z različnimi kriteriji. Namenjen bo različnim skupinam uporabnikov interno in eksterno za različne smotre. Po številnih anketah so se odločili, da bosta v prvi fazi vključena ohranjanje zbirk in človeški viri. Predstavnik univerzitetne knjižnice iz Luzerna v Švici je predstavil vzajemno podatkovno zbirko univerzitetnih knjižnic v delu Švice, kjer je nemško govorno področje. Sedem univerz v nemškem govornem delu Švice se je leta 1966 odločilo, da bo nabavilo enotni računalniški sistem. Izbrale so Aleph 500 in oblikovale Informacijsko mrežo nemškega govornega dela Švice (Informationsverbund Deutschwerz). Projekti sodelovanja pokrivajo dve glavni področji in sicer kataloge ter storitve za uporabnike. Predstavnik Univerze Cranfield je predstavil programsko orodje za merjenje kakovosti knjižničnih storitev z imenom LibQUAL, ki ga že tri leta uporablja 43 britanskih in irskih univerzitetnih knjižnic. Predstavnik podjetja 3M je pojasnil vlogo novih tehnologij pri strateških odločitvah. Management velikih knjižničnih zbirk postaja vse bolj zapleten. Delne rešitve pri tovrstnih problemih so nudili sistemi črtnih kod in elektromagnetno varovanje, veliko prednosti pa ima novi sistem RFID, ki omogoča poleg varovanja tudi nadzor zaloge in samopostrežno izposajo.

V okviru tematskega sklopa strateškega razmišljanja je predstavnik univerze Manchester razložil procese združevanja in centralizacije v knjižnicah. Velika knjižnica John Rylands Univerze Manchester se je združila z dvema manjšima in sicer UMIST in Manchester Business School. Pri tem je bilo potrebno rešiti problem, kako bo osebje obeh manjših knjižnic sprejelo integracijo z veliko knjižnico. Pojasnil je tudi dejavnike, ki ji je potrebno upoštevati, če naj se proces združevanja in centralizacije uspešno zaključi. Predstavnik Univerze Amsterdam je predstavil organizacijske strukture univerzitetnih knjižnic in poudaril, da razlike izhajajo iz zgodovinskega razvoja posameznih ustanov. Trendi kažejo, da se obdobje malih specializiranih knjižnic izteka. Digitalizacija je povzročila velike spremembe, saj je spremenila poslanstvo knjižnic. Knjižnice se spreminjajo iz dobaviteljev dokumentov v posrednike informacij in zagotavljanja storitev. Organizacijske strukture se prilagajajo tem spremembam, saj tradicionalno majhne knjižnice ne morejo zagotoviti dovolj inovativne moči in ekspertnega znanja za uvajanje sprememb v knjižnicah v prihodnosti. Žal nekatere odločujoče strukture na univerzah ne sledijo navedenim spremembam v knjižnicah dovolj hitro. Predstavnica podjetja Ex Libris iz Izraela je predstavila sistem upravljanja z elektronskimi viri Verde. Hitro naraščanje števila elektronskih virov in kompleksnost upravljanja elektronskih zbirk sta povzročila nove izzive za knjižničarje. DLFERF (The Digital Library Federation Electronic Resource Management Initiative) je zagotovil skupnosti knjižnic model upravljanja elektronskih virov. Verde je rezultat sodelovanja med podjetjem Ex Libris in uporabniki drugih programskih proizvodov. Zagotavlja upravljanje elektronskih zbirk v vsem njihovem življenjskem ciklu in tudi osnovo za odločanje o razvoju zbirk. Podjetje Ex Libris posveča veliko

pozornost integraciji sistema Verde v obstoječe knjižnično okolje.

V okviru tematskega sklopa sodelovanje pri managementu zbirk je predstavnik Univerzitetnih knjižnic Göttingen obrazložil najnovejše trende v kooperativnem razvoju zbirk v Nemčiji. Poudaril je, da nemška skupnost za razvoj (Deutsche Forschungsgemeinschaft) financira dvajset vzorčnih knjižnic v okviru projekta »Sondersammelgebietsplan«. Cilj projekta je razvoj virtualne knjižnice za specifična področja skladno z razvojem elektronskega publiciranja in interneta. Potekajo dogovori o novih shemah managementa zbirk na nacionalni ravni. V pripravi je nacionalni portal Vascoda. Predstavnik Kraljeve knjižnice Den Haag je obrazložil kooperativni management zbirk s področja humanistike na Nizozemskem. Leta 1998 so na Nizozemskem pričeli s projektom, ki je imel za cilj povečanje zastopanosti specialnih publikacij s področja humanistike. Raziskava je pokazala, da imajo univerzitetne knjižnice na Nizozemskem le 60% relevantnih naslovov v primerjavi s podobnimi knjižnicami v Nemčiji. Nizozemska organizacija za znanstveno raziskovanje se je odločila, da bo zagotovila posebne fonde za izboljšanje stanja na področju humanistike. V projektu je sodelovalo sedem knjižnic. Rezultate projekta so leta 2004 ovrednotili s štirih vidikov in sicer z vidika števila nabave publikacij s področja humanistike pred in med projektom, analize nabave po letih izdaje publikacij in jezikih, ankete med strokovnimi referenti in ankete po humanističnih fakultetah. Na osnovi pozitivnih rezultatov raziskave so se odločili nadaljevati s projektom tudi v prihodnjih letih. Predstavnik Konzorcija raziskovalnih knjižnic CURL (Consortium of Research Libraries in the British Isles) je obrazložil projekt CoFoR (Collaboration For Research), pri katerem sodeluje tudi

Britanska knjižnica. Eden izmed prvih ciljev projekta so bile ruske in vzhodno-evropske študije (REES), pri tem razviti postopki pa bi se naj nadalje uporabljali tudi na drugih tematskih področjih. Predstavnik Univerze Antwerpen je predstavil projekt Copeter, ki ga je v letih 2002 do 2004 financirala Evropska unija v okviru programov Tempus. Cilj projekta je bil vzpostaviti sodelovanje med tremi glavnimi univerzitetnimi knjižnicami v St. Petersburgu. Prva faza projekta je bilo oblikovanje organizacijske strukture treh univerz. Sledilo je izpopolnjevanje vzajemnega kataloga, medknjižnične izposoje in zagotavljanja dostopnosti do podatkovnih zbirk s polnimi besedili z namenom boljšega zadovoljevanja potreb akademikov in študentov. Projektu Copeter je leta 2005 sledil projekt Discopeter s ciljem kooperacije med ruskimi knjižnicami od St. Peterburga do Vladisvostoka in ustanovitve Združenja konzorcijev knjižnic v Rusiji. Predstavnik Nacionalne knjižnice Finske je pojasnil vlogo repozitориjskih knjižnic. V finskih raziskovalnih knjižnicah je več kot 21 milijonov enot knjižničnega gradiva v tiskani obliki, kar zahteva 620 km prostora na policah. Letna nabava knjižničnega gradiva zahtev dodatno 17 km prostora na policah. V zadnjih letih se je povečalo število elektronskih virov in finske knjižnice zagotavljajo svojim uporabnikom do 14.500 elektronskih revij s polnimi besedili in 175 referenčnih podatkovnih zbirk. Najpomembnejše dileme v managementu zbirk so, kako umiriti naraščajoče stroške razvoja zbirke, kako zagotoviti vsakemu uporabniku dostop do dokumentov, ki jih potrebuje, in kako istočasno zagotoviti temeljne zbirke v knjižnicah. Z referatom je avtor poskusil najti odgovore na navedena vprašanja in pojasniti, kako lahko raziskovalne knjižnice uporabljajo repozitориjske knjižnice kot strateške partnerje pri razvoju zbirk. Predstavnica servisa YBP (Yankee Book Pedler) iz ZDA je predstavila dejavnosti servisa, ki omogoča več kot 500 akademskim,

nacionalnim in raziskovalnim knjižnicam dostop do ponudbe vseh založnikov, katerih programi so zanimivi za akademsko področje. Sodelavci servisa YBP vsako leto raziščejo več kot 65.000 naslovov publikacij in jih primerjajo s profili knjižnic, ki s servisom sodelujejo. Pri izdelavi profila upoštevajo parametre založnikov in parametre predmetnih področij zainteresiranih knjižnic. Sistem omogoča elektronsko selekcijo in naročanje ter pripravo virtualnih načrtov nabave.

V okviru tematskega sklopa predstavitve nizozemskih knjižnic je predstavnik Univerze Groningen pojasnil statistiko uporabe elektronskih revij. Predstavnik splošne knjižnice Groningen je predstavil novi sistem Vubis Smart proizvajalca GEAC. Da bi usposobili 350 redno zaposlenih delavcev in 650 pogodbenih sodelavcev v sistem splošnih knjižnic Groningen, so organizirali vrsto tečajev. Uvedli so tudi sistem varovanja knjižničnega gradiva in samopostrežne izposoje 3M.

Zadnji dan posvetovanja so nas prijazni gostitelji iz Groningena popeljali v okolico mesta in nam pokazali lepo pokrajino na severu Nizozemske s starimi cerkvicami in dvorci, ki so nastali med 14. in 17. stoletjem. S tem so zaključili uspešno srečanje akademskih knjižničarjev. V prisrčnem vzdušju smo si zaželeli srečno pot domov in na svidenje na konferenci LIBER 2006, ki bo v starem univerzitetnem mestu Uppsala.

dr. Irena Sapač,
Univerzitetna knjižnica Maribor

THE INTERNATIONAL CONFERENCE ON THE HISTORY OF CARTOGRAPHY

Budimpešta, Madžarska

17. do 22. julij 2005

Vsake dve leti se na konferenci o zgodovini kartografije srečajo predstavniki iz celega sveta, ki imajo pri svojem vsakdanjem delu opravka s starimi kartami. Večinoma so to raziskovalci in profesorji zgodovine kartografije ter zaposleni v kartografskih zbirkah knjižnic, muzejev in arhivov.

Glavna organizatorja letošnje konference sta bila Eötvös Loránd University in Hungarian Society for Geodesy, Cartography and Remote Sensing. v tradicionalnem sodelovanju z Imago Mundi Ltd.

Konferenca se vedno začne s srečanjem kuratorjev starih kart. Letos je bil organiziran obisk kartografske zbirke in razstave kartografskih dragocenosti znamenite Bibliotheca Metropolitanae Ecclesiae Colocensis.

Konferenca je sestavljena iz tematskih sekcij, prezentacije posterjev in delavnic. Tematske sekcije, ki so obsegale po tri predavanja in diskusijo so bile: Srednjeveška kartografija, Spreminjanje meja, Zemljevidi Svete dežele, Predstavitev večletnega projekta »Zgodovina kartografije«, In memorial David Woodward, Okrogla miza o uporabi starih kart v šolah, Kartografske pravljice, Koordinate in projekcije, Verbalne in tekstualne karte, Kartografija Azije, Kartografija Habsburške monarhije, Otomanska kartografija, Novi svet, Karta, tekst, slika, Vojaška kartografija, Karte rekognisciranja, Atlasi, Tematske karte, Načrti mest, Digitalizacija starih kart.

Zame so bile posebej zanimiva predavanja iz sekcije Spreminjanje meja, ki so se večinoma nanašala na obdobje

Turških vdorov na ozemlje Jugovzhodne Evrope, predstavitev določenih vprašanj kartografije Habsburške monarhije ter prikazi projekta digitalizacije starih kart. V predstavitvi projekta digitalizacije zemljevidov Avstro-Ogrske v merilu 1:75.000, ki poteka v treh kartografskih zbirkah v ZDA, je bila omenjena tudi Kartografska zbirka NUK, kot potencialna partnerica v projektu.

V času rezerviranem samo za ogled in predstavitev posterjev sva skupaj s kolegico Miro Miletic-Drder, vodjo Kartografske zbirke Hrvaške Nacionalne knjižnice, predstavili poster »Prispevek slovenskih in hrvaških kartografov v kartografiji Avstro-Ogrske v 19. stoletju«.

Na dveh delavnicah smo se lahko seznanili z meritvami kot predhodnico izdelave zemljevidov in samim tiskanjem kart.

Udeleženci konference smo bili gostje otvoritev razstav zakladov Kartografske zbirke Nacionalne knjižnice Madžarske in univerzitetne knjižnice Eötvös ter zemljevidov iz Vojaškega muzeja in inštituta.

Elektronski naslov konference:
<http://lazarus.elte.hu/~zoltorok/ichc2005.htm>

mag. Renata Šolar,
Narodna in univerzitetna knjižnica

MEDNARODNA DEJAVNOST

EVROPSKI RAZISKOVALNI PROJEKT InkCor

Reševanje pisne kulturne dediščine

Neprecenljive risbe umetnikov kot so da Vinci, Michelangelo in Rembrandt, pa tudi dela slovenskih avtorjev Plečnika, Vodnika in Kosovela ogroža korozivno železo-taninsko črnilo. Pred kratkim so, kot poroča Nature (6.9.2005), znanstveniki povezani v Evropskem raziskovalnem projektu InkCor vendarle našli rešitev z razvojem prve učinkovite metode na nevodni osnovi. Z njo je možno ohraniti dokumente, črnilo katerih bi se v vodi razlilo, knjige nabrekli in vezave uničile. Projekt je v sklopu 5. okvirnega programa vodila dr. Jana Kolar iz Narodna in univerzitetne knjižnica, med ključnimi raziskovalnimi sodelavci pa sta bili tudi Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani in Inštitut Jožef Stefan.

Raziskovalci, ki so postopek, ki lahko tudi do desetkrat podaljša življenjsko dobo ogroženega gradiva, že opisali v patentni prijavi. Predvidevajo, da bo metoda na trgu dostopna v nekaj letih.

»Prežrti« papirji

Izmed vseh črnil, ki so bila na razpolago, so prav železo taninska črnila najpogosteje uporabljali vse od zgodnjega srednjega veka do 20. stoletja. Njihova temno modra barva je posledica tvorbe kompleksa med železovimi ioni in galno kislino, ki jo najdemo v taninih. Prav kisline in železovi ioni pa so tudi sestavine, ki povzročajo hiter propad papirja. Številni dokumenti, od risb svetovno znanih mojstrov do arhivov so že povsem uničeni, saj je korozivno črnilo tako

poškodovalo papir, da je porumenel, postal krhek in lomljiv. Na mestih zapisa najdemo danes le še luknje v papirju. Med pregledom stanja zbirke srednjeveških rokopisov v NUK so restavratorji ugotovili, da je prav to črnilo glavni vir poškodb tega gradiva, saj ogroža kar vsako deseto knjigo. Ustrezne metode za stabilizacijo na trgu ni bilo, zato so evropski komisiji predlagali raziskovalni projekt, v okviru katerega bi jo razvili.

Zeleno-modra skrivnost starih receptov

Da bi preprečili škodljivo delovanje črnil na papir, so raziskovalci najprej želeli spoznati njihovo natančno sestavo. To ni bila lahka naloga, saj so si v zgodovini črnila pogosto pripravljali ljudje kar sami, kar dokazuje vrsta ohranjenih receptov. Nizozemski raziskovalci v projektu InkCor so pri študiji teh ugotovili, da v nekaterih zeleni železov sulfat opisujejo kot »nebesno modre barve«, kar bi bila lahko posledica onesnaženja z modrim bakrovim sulfatom, ki ga zaradi intenzivne barve imenujemo tudi modra galica.

To je bilo pomembno odkritje. Znano je namreč, da nekateri baker-vsebujoči zeleni pigmenti, ki so jih v preteklosti pogosto uporabljali pri koloriranju risb in zemljevidov, povzročajo podobne poškodbe kot železo-taninsko črnilo. Večje vsebnosti bakra v črnilih bi močno vplivale na pristop k stabilizaciji korozivnih črnil.

Da bi problemu prišli do dna so fiziki v projektu dopolnili rezultate umetnostno-zgodovinske študije z analizo številnih črnil v historičnih dokumentih s protonsko vzbujeno emisijo X-žarkov.

»Analiza temelji na uporabi protonskega žarka iz nizko-energijskega pospeševalnika,« je povedal dr. Miloš Budnar iz Inštituta Jožef Stefan. »Ob interakciji z materialom povzročijo pospešeni protoni sevanje karakterističnih X-žarkov, kar nam

omogoča določiti vrsto in količino elementov v snovi. Tehnika je še posebej primerna za analizo predmetov kulturne dediščine, saj ne zahteva predhodnega vzorčenja.« je še povedal dr. Budnar.

Rezultati so bili presenetljivi, saj so raziskovalci našli v črnilih poleg železa se vrsto drugih ionov kovin prehoda-bakra, mangana, kobalta in drugih.

Obvladovanje kovin – ključ do uspeha

Učinki kovinskih ionov na celulozo, ki je glavna sestavina papirja, pa niso bili popolnoma jasni. »Pri raziskavah smo se oprli na znanje o vplivu železovih ionov na oksidativne reakcije v živih bitjih. Gre za zapletene procese, ki jih kemiki raziskujejo že več kot 120 let, in ki jih medicina povezuje z nekaterimi obolenji srca ali rakom,« je pojasnil dr. Matija Strlič s Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo. »Kulturna dediščina ni obnovljiv vir – Leonardo je samo eden. Zato se moramo kemiki zadovoljiti z modeli, ki nam pomagajo razumeti procese razgradnje v originalnih dokumentih.«

Z razvojem novih tehnik kemijske analize so raziskovalci ugotovili, da imajo v papirju sledovi bakra potencialno mnogo bolj razdiralen učinek kot železo. Zato so pri razvoju postopka za uspešno stabilizacijo črnih pozornost preusmerili z železa tudi na druge kovine.

Zdravilna mešanica

Oboroženi z novim znanjem o sestavi in korozivnosti črnih, so se raziskovalci v Narodni in univerzitetni knjižnici osredotočili na iskanje primernih antioksidantov, ki bi upočasnili škodljivo delovanje kovin prehoda v papirju. Glede na pestrost slednjih v črnilih, so se odločili za antioksidante, ki jih imenujemo »lovilci radikalov«. V to skupino sodijo tudi številni antioksidanti v prehrani, kot sta vitamina A in E, ki učinkovito preprečujeta oksidativne poškodbe v našem organizmu. Pri tem delu je bil največji izziv najti takšne

učinkovine, ki upočasnijo propad papirja, ne da bi pri tem spremenili izgled dokumenta. Večina jih je namreč močno obarvanih.

Tri leta po pričetku projekta so partnerji v projektu InkCor predstavili mešanico baze in antioksidanta, ki lahko tudi do desetkrat podaljša življenjsko dobo ogroženega gradiva.

»Rezultati laboratorijskih testov izgledajo zelo spodbudno« je povedala Robien van Gulik, vodja restavratorjev iz nizozemskega muzeja Teylers.

Partnerji v projektu bodo v bodoče preverili vpliv metode še na številna druga črnila in materiale, kot so svila in usnje, ki jih ogrožajo podobni sovražniki, kot jih najdemo v železo-taninskih črnilih.

dr. Jana Kolar,
Narodna in univerzitetna knjižnica

Preberite tudi drugo prilogo!

PREDSTAVLJAMO VAM

CIRIL VELKOVHRH, 70 - letnik bibliotekar na poti v višine

Matematik in bibliotekar Ciril Velkovrh se je rodil 24. julija 1935 na Vrhovcih v Ljubljani, na Viču pa je obiskoval osnovno in srednjo šolo. Diplomiral je na Odseku za matematiko tedanje Fakultete za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani pri akad. prof. dr. Josipu Plemlju in akad. prof. dr. Ivanu Vidavu.

Najprej je tri leta poučeval matematiko na Ekonomski srednji šoli v Trbovljah. Nato pa ga je pot pripeljala nazaj na fakulteto, kjer je skoraj četrto stoletja vodil Matematično knjižnico. V tej knjižnici je bil vse. Bil je knjižničar in bibliotekar, pa

vodja ter koordinator zbiranja gradiva s področja matematike. Pod njegovim vodstvom sta se združili obe matematični knjižnici na ljubljanski univerzi, in to knjižnica matematičnega seminarja na fakulteti in knjižnica Inštituta za uporabno matematiko. Še več: z našim tedanjim upravnikom Biblioteke SAZU, akad. Primožem Ramovšem, sta se dogovorila, da bo naša Biblioteka Matematični knjižnici predajala v trajno izposojno periodiko s tega področja, ki jo sicer pridobimo z zamenjavo z inštitucijami z vseh celin. Ta dogovor velja še sedaj. Tako je na enem mestu zbranega več gradiva iz tega področja in uporabnikom je olajšano iskanje po periodiki. S tem jim je prihranjenega tudi mnogo truda in časa.

Sam se rad spomni besed akademika prof. dr. Sibe Mardešića iz Zagreba, ki je poudaril, da je Matematična knjižnica v Ljubljani najboljša tovrstna knjižnica od Dunaja do Carigrada, vključno z obema mejnima točkama. Pripomni pa, da so k takemu uspehu veliko pripomogli profesorji na oddelku za matematiko, ki so mu bili pripravljeni pomagati ne le strokovno, pač pa tudi fizično.

V članku *AMS subject classification systems v Matematični knjižnici FNT*, izšel je leta 1980 v Knjižnici, je predstavil težave s stvarnim katalogom na matematičnem področju in premišljeno odločitev, zakaj se niso odločili za UDK, temveč so izbrali povednejši sistem Ameriškega matematičnega društva. Bil je tudi sourednik dveh izdaj abecednega seznama vseh gesel v tem katalogu. Sodeloval pa je še pri skrajšanih slovenskih izdajah Univerzalne decimalne klasifikacije pri matematičnem vrstilu 51.

Že preden so v NUK-u uvedli obvezen CIP za vse slovenske monografije, je prvi pri nas poskrbel za natis besedila ustrezne kartotečne kartice v posameznih knjigah.

Sicer pa se tudi pri njegovem delu v Matematični knjižnici opaža dvotirnost njegovega poslanstva. Posvečal se je tako matematični stroki kot opravljanju strokovnih knjižničarskih nalog in opravil, saj je kot dober bibliotekar obvladoval oboje. V njem so se namreč posrečeno prepletle sposobnosti in znanja znanstvene usmeritve in knjižničarskega dela.

Poleg dela v knjižnici, ki ga je polno zaposlovalo, je deloval kot pisec in urednik revij *Presek* in *Obzornik* za matematiko in fiziko, knjižne zbirke *Sigma* ter mnogih drugih matematičnih in fizikalnih publikacij, ki so izhajale v okviru Društva matematikov, fizikov in astronomov Slovenije. V njegovi bibliografiji sledimo še množici recenzij tedanjih pomembnih matematičnih publikacij. Skupaj se jih je nabralo na stotine.

Predvsem pa je potrebno opozoriti na priročnika, ki ju imamo pogosto v rokah. Uredil je namreč tudi dva leksikona, *Matematika* in *Fizika*, ki sta v zbirki *Leksikoni Cankarjeve založbe* izšla v več izdajah.

Povezovalni lok med matematiko in bibliotekarstvom je podprt še z mnogimi bibliografijami. Objavil je bibliografije matematikov, od katerih naj jih naštejemo samo nekaj: Franceta Ahlina, Ivana Štalca, Antona Vakslija, sodeloval pa je tudi pri bibliografiji Josipa Plemlja. Za knjižničarsko srenjo so posebej zanimive še njegove bibliografije revij, kjer je tudi sicer objavljaj. Tako je pripravil bibliografijo za prvih 15 letnikov *Obzornika* za matematiko in fiziko.

V hiši matematika akademika prof. dr. Josipa Plemlja je uredil spominsko sobo in njemu posvečeno razstavo. S tem se je oddolžil izjemnemu človeku, prvemu rektorju ljubljanske univerze. Delo za to ureditev je opisal v več sestavkih.

Za uspešno društveno delo je leta 1974 prejel Red dela z zlatim vencem, leta 1989 pa še Red republike s srebrnim vencem.

Rad pa se spominja zadolžitve leta 1970, ko je ekipa statistikov pod njegovim vodstvom na svetovnem prvenstvu v košarki v Ljubljani opravila svojo nalogo brez ene same napake. Na matematičnem področju je torej pustil kar nekaj sledi.

Po upokojitvi v letu 1992 je njegova duša zapela še drugje. Njegova vzporedna ljubezen od osnovnošolskih let je namreč tudi planinstvo. V zadnjem času pa skrbno sestavlja letne planinske in alpinistične bibliografije, ki izhajajo v Planinskem vestniku in Alpinističnih razgledih.

Doslej je v dnevnem časopisju in revijah predstavil več deset knjig s planinskega področja. Poleg stenskih koledarjev je izdal tudi nad 400 razglednic z dokumentarnimi fotografijami naravne in verske kulturne dediščine ob Slovenski planinski poti in nasploh s svojih pohodov po višavah naše domovine. Ob prikazih diapozitivov je imel že blizu sto predavanj, več kot 300 pa je imel razstav teh fotografij, najsi bo doma ali v tujini, vse od Amerike do Argentine in Avstralije.

Sedaj že žanje bogato žetev svojega dela, ki ga je vtkal v različna področja svojega delovanja. Nekdanji dijaki Ekonomske srednje šole ga vsakič, ko se srečajo, povabijo v svojo sredo in se skupaj spominjajo lepih skupnih časov. Med planinci pa ima tako mnogo znancev in novih prijateljev, ki se mu oddolžijo vsaj z lepo zaokroženimi mislimi in željami v knjigah vtisov na njegovih razstavah.

Želimo mu še mnogo lepih trenutkov in posnetkov ter razstav.

Drago Samec,
Biblioteka SAZU

SPLOŠNE KNJIŽNICE

V KNJIŽNICI PAVLA GOLIE TREBNJE JE VEČ PROSTORA

Z investicijo Občine Trebnje Centru za izobraževanje in kulturo za preureditev deponije za premog in cisterne je tudi Knjižnica Pavla Golie Trebnje pridobila dodatnih 50 m² površine, namenjene zaposlenim in skladišču knjižnice. Sedaj lahko zaposleni delajo v bolj normalnih razmerah.

Knjižničarji pa smo hkrati temeljito preuredili prostore knjižnice, ker smo želeli, da je postavitve gradiva strokovna in pregledna. V prost pristop smo postavili tudi del gradiva, ki je bilo do sedaj v skladišču (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev...). Prestavili smo tudi vse gradivo za naše mlajše bralce in tako izkoristili bivše skladišče za naše najmlajše. S tem smo povečali prostore za najmlajše iz približno 40 m² na 63 m². Ločili smo tudi gradivo za bralce na starostni stopnji P in M, ki je sedaj stalo skupaj. Večje prostorske možnosti bomo tako imeli za izvedbe ur pravljic, ustvarjalnih delavnic in družabnih iger za najmlajše. Za ureditev tal na otroškem oddelku pa nam je na žalost zmanjkalo denarja.

V novih prostorih bodo mlajši uporabniki lažje poiskali literaturo za svojo starost, starši pa na njihovem oddelku tudi strokovno literaturo, ki je primerna, da jo prebirajo svojim nadebudnežem.

Poiskali smo vse notranje rezerve, da smo prostore tako preuredili, vsi zaposleni pa so pri tem opravili Sizifovo delo, saj prestavitev okrog 55.000 knjig predstavlja izreden fizičen napor v tako kratkem časovnem obdobju in pri samo

dveh dneh zaprtosti knjižnice za uporabnike ter pri premajhnem številu zaposlenih strokovnih delavcev.

Izboljšali smo ponudbo storitev knjižnice. Uporabniki imajo sedaj možnost fotokopiranja gradiva, vezave in plastificiranja (predvsem je to pomembno za uporabnike, ki doma nimajo računalnika in možnosti tiskanja ter rabijo take storitve za izdelavo seminarski, maturitetnih, diplomskih nalog, hkrati pa smo objavili na spletnih straneh knjižnice tudi navodila za izdelavo tovrstnih nalog in navodila za citiranje ter navajanje virov).

Čaka nas še urejanje prostora na izposoji in v čitalnici za serijske publikacije (posledice izliva vode pred dvema letoma in dvigovanje parketa) v izmeri 50 m². Tu želimo umestiti še e-knjižnico za uporabnike zaradi varnosti (sedaj so nameščeni ob oknih) ter pomoči uporabnikom pri njihovem iskanju informacij na spletu in delu z računalnikom.

S pomočjo donatorjev nam je uspelo pridobiti sredstva za fotokopirni stroj, aparat za rezanje papirja, aparat za vezavo, aparat za plastificiranje, pitnik za uporabnike in zaposlene ter še številne drobne stvari. V začetku septembra pričakujemo še donacijo TV sprejemnika, videa in DVD-ja, kar bo tudi velika izboljšava v ponudbi storitev knjižnice, predvsem za najmlajše uporabnike.

Hvaležni smo vsem, ki so se odzvali prošnjam za donacije: Trimu, Tem Čatež, Plasti, Krki, Micro Teamu, Tiki, Dani, Štefanu Pepelnaku, Tili, Kolinski z Mirne.

Najbolj akutna pa je problematika premajhnega števila zaposlenih in naše enote krajevne knjižnice na Mirni. Pridobiti moramo nove prostore, jih opremiti s pohištvo in z računalnikom za zaposlene za računalniško obdelavo in izposajo gradiva ter vso ostalo

tehnologijo za uporabnike. ta enota namreč deluje še v katastrofalnih razmerah (brez telefonske in računalniške mreže, z ogrevanjem na petrolej).

Milena Bon,
Knjižnica Pavla Golie

OBVESTILA

SPOŠTOVANE KOLEGICE IN KOLEGI!

V Knjižnici Antona Sovreta Hrastnik smo pričeli s sistematičnim zbiranjem gradiva o Antonu Sovretu. Eden izmed projektov, ki smo si ga med drugim zadali, je pridobitev karseda največ naslovov in posameznih izdaj oziroma ponatisov monografskih publikacij, v katerih Anton Sovre nastopa bodisi kot avtor bodisi kot prevajalec oziroma pisec spremnega besedila. Ker je tovrstnega gradiva zelo veliko, saj je bil Anton Sovre predvsem zelo ploden prevajalec, se zavedamo, da ne bomo zmogli pridobiti celotne zbirke, bomo pa poskušali udejanjiti svoje zamisli preko različnih poti. Ena izmed le-teh je tudi preko obvestil posameznim knjižnicam po Sloveniji, da bi jih seznanili z našim projektom in željo, da bi nam odvečno gradivo oziroma gradivo, ki bi ga v prihodnje nameravali odpisati, poslali nam oziroma nas o svoji nameri obvestili. Hvaležni in veseli bomo kakršnegakoli odziva. Za vse dodatne informacije prosim pokličite na tel. št.: 03/56-46-175 ali pišite na elektronski naslov: bostjan@trb.sik.si. Hvala.

Boštjan Mur,
Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik

PIONIRSKA KNJIŽNICA

PROGRAM STROKOVNIH SRED 2005/06

Pionirska knjižnica, enota Knjižnice Otona Župančiča, bo tudi v obdobju oktober 2005 – maj 2006 organizirala **Strokovne srede**. Kot običajno se bodo odvijale vsako drugo sredo v mesecu **od 9.30 do predvidoma 12. ure**, vendar na novi lokaciji: **v dvorani Ministrstva za Kulturo na Maistrovi 10**.

Zaradi (morebitne) selitve Pionirske knjižnice v pričetku prihodnjega leta nadalje zaenkrat objavljamo zgolj okvirni program Strokovnih sred od oktobra do decembra 2005, okvirni program za obdobje januar 2005 – maj 2006 pa bomo sporočili naknadno, najkasneje do decembra 2005. Kot je običaj od lanskega leta, boste vsi registrirani obiskovalci Strokovnih sred teden dni pred vsakim srečanjem dobili podrobnejši program po elektronski pošti; vse, ki teh programov ne dobivate, pa bi jih radi, naprošamo, da se registrirate na eni od Strokovnih sred ali prek elektronske pošte (jakob.kenda@lj-oz.sik.si).

Ob sprotnih poročilih s srečanj, simpozijev in kongresov ter obvestilih o dejavnostih bodo osrednje teme in datumi srečanj med oktobrom in decembrom 2005 sledeče:

12. 10. 2005

(Biblio)pedagogika v okviru arhivov, galerij, knjižnic, muzejev, šole in televizije; strokovne osnove novega Kviza

9. 11. 2005

Predstavitev Preglednega in priporočilnega seznama mladinskih knjig iz leta 2004

14. 12. 2005

Predstavitev projektov Mala knjižnica na internetu in Moja naj knjiga na internetu,

prikaz uporabe obeh medmrežnih aplikacij in razdelitev brezplačnih licenc za uporabo

Vljudno vabljeni,

Jakob J. Kenda,
Pionirska knjižnica,
enota Knjižnice Otona Župančiča

BORZA DELA

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana zgodovinarica in sociologinja kulture. Diplomirala sem leta 2002. Od takrat sem zaposlena kot informator in izposojevalec v eni izmed splošnih knjižnic v Ljubljani, vendar se mi delovno razmerje izteče konec leta.

Leta 2004 sem opravila bibliotekarski strokovni izpit, letos pa sem obiskovala tecaj za pridobitev aktivne COBISS licence.

Aktivno obvladam angleščino in nemščino ter delo s programsko opremo v računalniških okoljih Windows in Linux. V knjižnici skrbim tudi za administrativna dela.

Vedno sem se pripravljena izobraževati in dodatno izpopolnjevati glede na zahteve delovnega mesta.

Bibliotekarsko delo mi je v veselje, zato si zelim opravljati ta poklic se naprej.

Dosegljiva sem na tel. št. 041/ 262744

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana bibliotekarka. Delovne izkušnje sem pridobivala že med študijem, in sicer v splošnoizobraževalni knjižnici v Ljubljani. Sedaj sem zaposlena v srednješolski

knjižnici v Celju, kjer mi je delovno razmerje poteklo z 31.12.2004. Po tem datumu sem iskalka zaposlitve, in sicer bi si želela delati v visokošolski ali specialni knjižnici v Ljubljani. Med svojimi delovnimi izkušnjami naj omenim naslednja opravila: katalogizacija gradiva, izposoja in postavitve gradiva, referenčno delo (informator), sodelovanje pri kulturnih dogodkih v knjižnici... Aktivno govorim nemški jezik, pasivo pa angleški; med drugim sem uporabljala programsko opremo Word in Excel. V mesecu novembru bom opravila strokovni izpit v NUK-u, hkrati pa sem se tudi sicer pripravljena izobraževati in dodatno izpopolnjevati v kolikor bo to zahtevala narava delovnega mesta. Dosegljiva sem na tel.št. 031 216 548.

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana filozofinja in literarna komparativistka. Predlani sem opravila strokovni bibliotekarski izpit. Do februarja sem nadomeščala delavko v šolski knjižnici Dobrova. Moje delovne izkušnje so urejanje gradiva in izposoja v univerzitetni knjižnici, izposoja v specialni knjižnici, delo informatorja v splošni knjižnici in delo šolske knjižničarke (naročanje gradiva, oprema, izposoja, izvajanje KIZa, organiziranje kulturnih dogodkov). Aktivno se sporazumevam v angleščini in obvladam osnovna računalniška znanja. Pripravljena sem se še dodatno izobraževati v tej smeri. Želela bi si delo v katerikoli vrsti knjižnic, dosegljiva sem na tel. št. 040 749 217.

DELO IŠČE

Univerzitetna diplomirana bibliotekarka in italijanistka, ki je diplomirala 15. 09. 2004 in si je nabrala praktičnih izkušenj na oddelku za Posebno knjižnično gradivo v NUK-u, kjer je tudi opravila

tečaj za bodoče aktivne udeležence COBISS iz katalogizacije monografij, je trenutno brez zaposlitve in išče delo v katerikoli knjižnici. Tekoče obvlada slovenščino, italijanščino in nemščino, ker je materni jezik. Tel. 031 581 366.

PRILOGE

1. V prvi prilogi objavljamo vabilo na **strokovno posvetovanje ZBDS** z naslovom "**Informacijski viri in storitve knjižnic v elektronskem okolju**", ki bo potekalo od 24. do 26. oktobra v Portorož. Prilogi je priložena prijavnica na posvetovanje in informacija o rezervaciji hotela.
2. V drugi prilogi objavljamo **sporočilo Evropske komisije** (DG Research), ki je 24. avgusta 2005 kot glavno novico predstavila projekt InkCor.
3. V tretji prilogi objavljamo **naročilnico** za prevod priročnika **ISBD(CR) - Mednarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacij in drugih kontinuiranih virov**. (Ljubljana, Narodna in univerzitetna knjižnica, 2005).

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

vabi na strokovno posvetovanje
»Informacijski viri in storitve knjižnic v elektronskem okolju«
Portorož, 24. - 26. oktober 2005

Program posvetovanja

Ponedeljek, 24. oktober 2005

8.00 - 10.00	Registracija in sprejem udeležencev
10.00 - 11.15	Pozdravne besede Podelitev Čopovih diplom in priznanj Podelitev nagrad Kalanovega sklada
11.15 - 12.30	UVODNI REFERATI (Moderatorica: Mojca Dolgan-Petrič) mag. Franci Pivec: Knjižnice in elektronsko okolje: prihodnost ni več to, kar je bila mag. Jože Zrimšek: Pomen e-vsebin za razvoj informacijske družbe mag. Zoran Krstulović: Digitalna knjižnica: izziv in prihodnost knjižnic
12.30 - 14.00	<i>Odmor za kosilo</i>
14.00 - 15.30	E-KNJIŽNICA: TRADICIONALNO IN SODOBNO (Moderator: mag. Franci Pivec) dr. Primož Južnič: Integracija tradicionalne in digitalne knjižnice, skozi trnje k zvezdam? dr. Eva Kodrič-Dačić: Zunaj Gutenbergovega veselja mag. Alenka Kavčič-Čolić: Bibliotekarstvo v informacijski družbi dr. Miha Kovač: Elektronsko založništvo: komunikacijska revolucija ali papirnati tiger?
15.30 - 16.00	Predstavitev sponzorjev
16.00 - 16.30	<i>Odmor</i>
16.30 - 18.00	PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN OHRANJANJE E-VIROV (Moderatorica: dr. Eva Kodrič-Dačić) Tanja Tuma: Knjižničarji, založniki in knjigotržci – partnerji na knjižni polici mag. Karmen Štular Sotošek: Vidiki tveganja pri pridobivanju e-virov dr. Alenka Šauperl, dr. Jerry D. Saye: Opis dokumentov in možnosti za njihov priklic v svetovnem spletu Tomaž Ulčakar: Ohranjanje elektronskih virov za prihodnost
18.00 - 18.15	PREDSTAVITEV: mag. Melissa Hageman: Open access to scholarly communications / Prosti dostop do znanstvenih objav
18.15 - 19.00	Predstavitev sponzorjev
20.00 -	Večerja in družabni večer (GH Bernardin)

Torek, 25. oktober 2005

9.00 - 10.30

USTVARJANJE IN ORGANIZACIJA E-UIROV

(Moderator: mag. Zoran Krstulović)

Ivan Kanič: Digitalna knjižnica Univerze v Ljubljani – digitalna univerzitetna knjižnica?

Ilona Hegykozi: Digitisation in Hungarian libraries - practice, planning, policy / Digitalizacija v madžarskih knjižnicah - praksa, načrti in politika

Judit Zagorec-Csuka: Digitalizacija madžarskega domoznanskega in leposlovnega gradiva v Prekmurju

Alemka Belan-Simić: Opis, pravila i problemi vezani uz elektroničku građu u izdanjima Hrvatskog knjižničarskog društva / Publikacije Hrvatskega knjižničarskega društva s področja elektronskih informacijskih virov

10.30 - 11.00

Predstavitev sponzorjev

11.00 - 11.30

Odmor

11.30 - 13.30

DOSTOP, PONUDBA IN UPORABA E-UIROV IN STORITEV

(Moderatorica: mag. Alenka Kavčič-Čolić)

mag. Gorazd Vodeb: Vzpostavitev storitve oddaljenega dostopa do informacijskih virov v Narodni in univerzitetni knjižnici

mag. Anamarija Rožić-Hristovski, mag. Iztok Humar: Testiranje uporabnosti knjižničnih portalov: ocena portala

MojaKnjižnica@CMK

Breda Karun: Portal KAMRA

Miro Pušnik, mag. Gorazd Vodeb: Enotni uporabniški vmesniki in združevalni iskalniki – nov pristop k iskanju po elektronskih virih v knjižnicah

mag. Janez Jug: Uporaba zbirke visokošolskih del: Dela FDV

13.30 - 15.00

Odmor za kosilo

15.00 - 16.15

PREDSTAVITVE (Moderatorica: Irena Sešek)

mag. Zoran Krstulović: Evropska knjižnica (TEL)

mag. Darko Balažic, mag. Karmen Štular Sotošek: Partnerstva pri oblikovanju in ponudbi e-storitev: TEL-ME-MOR

dr. Janez Štebe: Prototip povezovanja knjižničnega kataloga in elektronsko dostopnih gradiv Arhiva družboslovnih podatkov

mag. Danilo Dolenc: Nova diseminacijska paradigma na Statističnem uradu Republike Slovenije in sodelovanje s splošnimi knjižnicami pri posredovanju statističnih podatkov

16.15 - 16.30

Predstavitev sponzorjev

16.30 - 17.00

Odmor

17.00 - 18.30

Volilna skupščina ZBDS (Dvorana Adria)

20.00 -

Kulturni večer

Sreda, 26. oktober 2005

8.30 - 10.30

IZOBRAŽEVANJE KNJIŽNIČARJEV IN UPORABNIKOV ZA E-KNJIŽNICO (Moderatorica: Sandra Kurnik-Zupanič)

dr. Terry L. Weech: Education for digital librarianship / Izobraževanje za digitalno knjižničarstvo

	dr. Melita Ambrožič: Sodobne potrebe in izzivi v izobraževanju knjižničarjev
	Mojca Dolgan Petrič: Razvoj kariere in kadrovski management v knjižnicah
	dr. Maksimilijan Gerkeš: Spletno usposabljanje za uporabo e-storitev IZUM-a
	dr. Maja Žumer: Nove razmere, novi izzivi: prenova študijskega programa na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo
	dr. Tatjana Aparac Jelušič: Bolonjski proces i studij informacijskih znanosti / Bolonjski proces in študij informacijske znanosti
10.30 - 11.00	<i>Odmor</i>
11.00 - 13.00	OKROGLA MIZA: Slovenski knjižničar v 21. stoletju: poklic, izobrazba, vstop v stroko, napredovanje (Moderator: dr. Miha Kovač) Uvodne teze za razpravo: - Formalno izobraževanje in vstop v stroko - Permanentno izobraževanje - Napredovanje in kariera - Položaj in promocija poklica v družbi - Organiziranost knjižničarjev
13.15 - 14.30	Zaključek posvetovanja

Programski odbor

dr. Melita Ambrožič, mag. Zoran Krstulović, Matjaž Musek, mag. Franci Pivec, dr. Maja Žumer.

Organizacijski odbor

Nataša Kuštrin-Tušek, mag. Stanislav Bahor, Mojca Dolgan-Petrič, Lili Hubej, Tjaša Klemenčič, Evgen Koštial, Sandra Kurnik Zupanič, Smiljana Pejanovič, Martina Rozman-Salobir, Irena Sešek.

Kotizacija

Člani društev bibliotekarjev **45.000 SIT**, ostali **50.000 SIT**. Kotizacija vključuje udeležbo na strokovnem in družabnem delu posvetovanja (skupna večerja in kulturni večer) ter gradiva (vključno z zbornikom posvetovanja).

Če boste iz vaše ustanove prijaviili več udeležencev, bo imel drugi in vsak naslednji delavec pri kotizaciji **10% popusta**.

V skladu s sklepom predsedstva ZBDS so lahko predstavniki Sekcije študentov bibliotekarstva prisotni na strokovnem delu posvetovanja brezplačno (podrobnejše informacije dobijo pri Maji Blažič, predsednici sekcije). Kotizacija, ki vključuje tudi udeležbo na družabnem delu posvetovanja ter vsa gradiva, znaša za študente člane bibliotekarskih društev **10.000 SIT**, za ostale **13.000 SIT**.

Kotizacija za upokoјence чlane bibliotekarskih društev znaša **10.000 SIT**, za ostale **13.000 SIT**.

Kotizacijo plačate na **transakcijski račun ZBDS: Nova ljubljanska banka, št.: 02010-0014608845 najkasneje do vključno 17. oktobra 2005**, sklic: 00-vaša davčna številka-222, in sicer ločeno za vsakega udeleženca iz vaše ustanove.

Račun vam bomo poslali po pošti po končanem posvetovanju.

Prijave in odjave

Vašo pisno prijavo pričakujemo najkasneje do **10. oktobra 2005**. Prijavnico nam lahko pošljete po pošti, elektronski pošti ali faksu.

Zadnji rok za morebitno (pisno) odpoved je **17. oktober 2005**, vendar vam bomo obračunali administrativne stroške v višini 10% kotizacije. Pri kasnejši odjavi ali neudeležbi ste dolžni kotizacijo poravnati v celoti.

Vstop v dvorane bo možen le s priponko.

Rezervacija hotela

Prenočišče si udeleženci organizirajo sami. V Hotelih Bernardin bodo imeli udeleženci posvetovanja ugodnejšo ceno, zato pri rezervaciji navedite naslov posvetovanja. (<http://www.h-bernardin.si/booking>).

Cene za nočitev z zajtrkom za udeležence posvetovanja ZBDS:

GH Bernardin, 5*	Nočitev z zajtrkom
Enoposteljna soba	33.300 Sit
Dvoposteljna soba, na osebo	19.700 Sit
Hotel Histrion, 4*	
Enoposteljna soba	24.000 Sit
Dvoposteljna soba, na osebo	15.600 Sit
Hotel Vile Park, 3*	
Enoposteljna soba	20.400 Sit
Dvoposteljna soba, na osebo	13.200 Sit

Podrobnejše informacije in prijave

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Telefon: 01/2001-193

Faks: 01/2513-052

E-pošta: lili.hubej@nuk.uni-lj.si

Spletna stran: <http://www.zbds-zveza.si/portoroz2005.asp>

STROKOVNO POSVETOVANJE ZBDS
"INFORMACIJSKI VIRI IN STORITVE KNJIŽNIC V ELEKTRONSKEM OKOLJU"
(Portorož, Kongresni center Bernardin, 24. – 26. oktober 2005)

PRIJAVNICA

Ime in priimek udeleženca: _____

Uradni naziv ustanove - plačnika: _____

Naslov ustanove: _____

Poštna številka: _____ Kraj: _____

Tel.: _____ Fax: _____

E-pošta: _____

Zavezanec za DDV (ustrezno obkroži): da ne

Davčna številka: _____ Matična številka: _____

Član društva bibliotekarjev (katerega): _____

Dovoljujem uporabo svojih osebnih podatkov pri vodenju evidenc in obdelavi podatkov za potrebe strokovnega posvetovanja, in sicer v skladu z zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov.

Podpis udeleženca/ke:

Žig

Podpis odgovorne osebe:

Datum: _____

Prijave sprejemamo do 10. oktobra 2005 na naslov: ZBDS, Turjaška 1, 1000 Ljubljana oziroma po faxu: 01/2513-052. Pisne odpovedi upoštevamo do vključno 17. oktobra 2005, zaračunamo pa administrativne stroške v višini 10% kotizacije. Prijavnice brez žiga in podpisa odgovorne osebe so neveljavne.

Kotizacija: člani bibliotekarskih društev 45.000 SIT, ostali 50.000 SIT; študentje in upokojenci člani bibliotekarskih društev 10.000 SIT, ostali 13.000 SIT. Kotizacija vključuje konferenčno gradivo z zbornikom posvetovanja, okrepčila med odmori, večerjo in družabno srečanje ter udeležbo na kulturnem večeru.

Kotizacijo vplačate do vključno 17. oktobra 2005 na **transakcijski račun ZBDS: Nova ljubljanska banka, št. 02010-0014608845**, sklic: 00-vaša davčna številka-222. Račun vam bomo poslali po pošti po končanem posvetovanju.

Dodatne informacije glede prijav:

tel: 01/2001-193, Liljana Hubej; 01/2001-160, Polona Marinšek

Informacije o posvetovanju so dostopne na spletni strani:

<http://www.zbds-zveza.si/portoroz2005.asp>

Evropska komisija (DG Research) je 24. avgusta 2005 kot glavno novico predstavila projekt InkCor v katerem sodeluje tudi dr. Jana Kolar iz Narodne in univerzitetne knjižnice.

Dostopno na http://europa.eu.int/comm/research/headlines/news/article_05_08_24_en.html

European Commission news headlines on the broader subject of research and scientific activities.

PROJECT, RESEARCH

EU scientists are all over the degrading ink case

Valuable artefacts like da Vinci's drawings, or paintings by Michelangelo and Rembrandt are under threat from corrosive properties in a certain type of ink. Now scientists, united in an EU-funded research project called InkCor, have developed an effective antidote that will help save these precious works of art.

Scientists have known for some time that alkalies need to be added to paper to combat decay induced by acids contained in some inks. The InkCor team took this one step further by isolating exactly which type of antioxidants slow the degradation. In fact, its treatment proved to prolong the lifespan of paper containing corrosive inks by more than ten-fold.

"We first needed to establish what the inks were really made of and identify the main corrosive ingredients," explains project coordinator Jana Kolar of the Slovenian National and University Library. "Only then could we develop a suitable solution."

Art historians in the InkCor project set about collecting and analysing a number of historical recipes. Iron gall inks were widely used from the Middle Ages until the 20th century and their corrosiveness was believed to be caused by the acids and iron ions in the ink. This problem was first documented in 1899 in St Gallen, Switzerland. Despite advances in recent years – notably, development of an aqueous stabilisation treatment – progress has been slow in this complex field due to the multitude of ink recipes concocted in ateliers and private houses all over Europe.

Drawing on everyday objects found around the house, historical recipes did, however, share common colour-forming ingredients – wood sap, steel filings, tea, etc. The team poured over old manuscripts citing how to elicit certain colours using sulphates and other elements. The effort paid off. The researchers discovered discrepancies which eventually led them to the current anti-corrosion solutions.

"This was an important finding," stresses Kolar. "We know that similar damage to that caused by iron gall ink is inflicted upon paper and parchment documents by verdigris – a dark blue green basic copper acetate – often found in old illustrations and maps." Noting large amounts of corrosive metal ions other than iron in the ink significantly changed the way the team would later attempt to stabilise these materials.

Soft touch

But a lot of work was still ahead of the team. The chemists and physicists in the project followed up the art historical studies by investigating the inks in numerous historical documents using sophisticated gentle nuclear acceleration techniques, such as proton-induced X-ray emission, suitable for analysing fragile artefacts.

The results were surprising. Not only did they find that, in addition to iron, several other metals were present in various quantities in the ink, but some, like copper, were many times more destructive to paper than iron. This, they suspected, could be the main source of decay set off by certain iron gall inks.

Having pinpointed the metals and acids responsible for the corrosion, the InkCor group started developing a non-aqueous stabilisation treatment, which contained alkalies. Patents have been filed for the resulting treatment. Meanwhile, the new stabilisation method could help save hundreds of master drawings and shelves full of works containing iron gall ink.

The InkCor project, funded by the EU's Fifth Framework Programme (City of Tomorrow and Culture Heritage Key Action), which developed the new treatment for corrosive inks will present its findings at next month's prestigious BA-Festival of Science in Dublin (IE). The British Association for the Advancement of Science (BA) is a UK-wide organisation dedicated to connecting science with people.

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
Turjaška 1
1000 LJUBLJANA

NAROČILNICA

Ustanova: _____

Ulica: _____

Poštna šte.: _____ Kraj: _____

Odgovorna oseba: _____ Davčna številka: _____

Naročamo _____ izvodov **priročnika ISBD(CR) - Mednarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacij in drugih kontinuiranih virov.** Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 2005; po ceni 6.200,00 SIT.

Datum:

Podpis: